

Fågelrapport för Västmanland 1991

Thomas Pettersson, Mats Andersson, Karl-Gunnar Källebrink,
Tommy Lennartsson, Jan-Erik Malmstigen och Roland
Thuvander

Inledning

Härmed presenteras den sjuttonde årsrapporten från regionala rapportkommittén (rrk) i Västmanland. Rapporten, som i princip är upplagd som förra årets, behandlar fågelobservationer gjorda i rapportområdet Västmanland 1991. Geografiskt torde rapportområdet i stort sett motsvara landskapet med samma namn.

Observationerna är uppdelade kommunvis och de flesta lokalangivelserna hänvisar till det delområde (oftast lika med socken/församling) lokalen återfinns i. Översiktliga kartor över Västmanlands kommuner och delområden visas i figur 1.

Efter vissa artnamn återfinns inom parentes tre siffror. Dessa redovisar antal fynd (i vissa fall antal ex.) i Västmanland t.o.m. 1981, åren 1982-90 resp. 1991.

Samtliga uppräknade fynd är bedömda av rrk Västmanland. Vissa observationer har dessutom granskats i särskild ordning av kommittén och sådana fynd är markerade med en asterisk (*). Dessa innefattar även ett antal arter och raser som skall granskas av Sveriges Ornitologiska Förenings raritetskommitté (rk) före publicering. Endast av rrk och rk godkända fynd återfinns i denna rapport och dessa är markerade med en dubbel asterisk (**).

Förkortningarna pr., me. och ult. betyder respektive i början, i mitten och i slutet. Således betyder pr.4 och ult.11 respektive i början av april och i slutet av november.

I vissa fall anges de observerade fåglarnas ålder med respektive ad., subad., juv. och pull. som betyder respektive adult (vuxen, utfärgad, i regel köns mogen), subadult (nästan adult), juvenil (flygg ungfågel, ej utfärgad, i regel ej

köns mogen) och pullus (plur. pulli; dununge, ej flygg). I andra fall anges fåglarnas ålder genom att ange i vilket kalenderår (K) fåglarna i fråga befinner sig i vid tillfället, t.ex. 1K, 2K o.s.v. En havsörn som kläckts 1990 är alltså 1K den 31.12.1990, men 2K dagen därpå, d.v.s. den 1.1.1991.

Kommunerna förkortas genom de två första bokstäverna i namnet med undantag för Norberg som förkortas Nb.

Författarna delar ansvaret för denna rapport enligt följande: lommar-andfåglar (Mats Andersson), rovfåglar-trana (Tommy Lennartsson), strandskata-alkor (Karl-Gunnar Källebrink), duvor-stenskvätta (Roland Thuvander), ringtrast-fältsparvar (Jan-Erik Malmstigen) samt övrigt (Thomas Pettersson).

Lokala fågelrapporter

Lokala fågelrapporter sammanställs för flera områden i Västmanland, t.ex. Lindesbergs kommun (Andersson & Malmstigen 1992), Nora kommun (Uhr 1992), Surahammars kommun (Larsson 1992) och Hällefors kommun (Anonym 1992).

Fågelåret 1991

Årets första månad bjöd mestadels på milda sydvästvindar i samband med vandrande lågtryck och tillhörande nederbördsområden. Därmed kunde den fjärde milda vintern i rad konstateras, trots viss snö och skapligt kallt under en period i februari. I fågelhänseende förlöpte vintermånaderna utan större sensationer. Havsörnar var som vanligt på plats vid våra största insjöar och vid ytterligare ett par åtelplatser. Enstaka snösiskor kunde noteras i Hällefors och i Köping. Endast ett fåtal flockar

av talbit sågs och hökugglorna var ovanligt sparsamt förekommande, till skillnad mot vad vi vant oss med under de senaste tio åren. Årets enda två jakttagelser av vitryggig hackspett, ett dystert facit, gjordes under vintermånaderna på kända lokaler.

I slutet av februari kom den första vårvärmen och med den de första av de tidigaste flyttfågeln. Ansamlingarna av rastande sädgäss med tillhörande sällskap i form av enstaka celebriteter hörde liksom tidigare till bilden, åtminstone i landskapets östra delar. I detta gåsdrag kunde, förutom sedvanliga spetsbergsgäss och blåsgäss, även ett par fjällgäss noteras i Ramnäs. En bändeikorsnåb i Västerrås-Barkarö sågs f.ö. på samma lokal som en fågel sågs under relativt lång tid 1989 och även denna gång lät lärkfröna sig väl smaka i ett par veckors tid.

Aprils inledning var mild och i mitten av månaden var det rejält varmt. De milda sydvindarna förde med sig både en vit stork till Fellingsbro och en aftonfalk till Hällefors. Vårblöjan avbröts dock strax därefter genom kalluftnorifrån. Därefter var vädret att beteckna som både kallare och regnigare än normalt i nära två och en halv månad, d.v.s. under den period flertalet arter både anländer från vinterkvarten och skall genomföra merparten av sin häckning. Bland flera tättingar kunde således noteras osedvanligt låga antal, t.ex. kärrsångare och mindre flugsnappare, och även kornknarr och småfläckig sumphöna var fåtaliga. Exempelvis hördes årets första kärrsångare två veckor senare än normalt. Vädret till trots kunde en rad sällsynta gäster iaktas: svarthalsad dopping i Ramnäs, vit stork i Fellingsbro och Västervåla, aftonfalk på tre platser, härfåglar i Hed och Arboga, en myrsnäppa i Köping samt citronfalk på ett par lokaler. I Arboga kunde dessutom en lund-sångare höras.

Årets häckningssäsong kom således att till stor del präglas av den kyliga våren men också av den milda vintern. Rördrommen bölade mer talrikt än på mycket länge, även på flera nya lokaler utanför Mälaren och Hjälmaren. I mullarvassarna hade dessutom skäggmessen en mycket bra säsong. Pungmiesen byggde fler

bon än tidigare år, men häckningsutfallet var dåligt, liksom det antagligen var för de flesta tättingar. I sammanhanget kan nämnas att av elva närfångade trastsångare i Asköviken i juli-augusti var endast en årsunge! Efter toppåren 1989 och 1990 upprådade vakieln i mer måttliga tal i år. Kungsfiskare häckade med fler par än något tidigare år och smådopping kunde hälsas välkommen åter som häckfågel. I Bergslagen kan man glädja sig åt allt fler häckningar av strömstare. Efter fyra milda vintrar kunde man vänta sig att även arter som exempelvis rörhöna och försärla skulle öka, men det är snarare tvärtom! Årets mest anmärkningsvärda häckningsfynd måste ändå den lyckade häckningen av lappuggla i Gunnilbo anses vara. Svartnärman höll ställningarna i sina starkaste fästen, Fläcksjön och Rörbojsjön, och häckade också Gnien. Ett par andra mycket remarkabla häckningar under våren och försommaren bör också uppmärksammas. I mitten av maj kunde inte mindre än femton dubbelbeckasiner höras spela på en handfull lokaler, vilket är rekord i modern tid. Dessutom uppträdde ångshökar mer talrikt än vanligt, inkluderande ett häckningsförsök i Asköviken. I månadsskiftet juni-juli försärlades en högröckrygg som gav varmt och torrt väder som i stort sett varade till början av september.

Från sommaren har inte särskilt mycket noterats, men en glada i Nora, en tofslärka i Västerrås och en härfågel i Ramnäs kan nämnas. I Järnboås sågs en pilgrimsfalk i juli. De förr årligen under sensomrarna så talrikt förekommande skräntärnorna blir tyvärr allt färre och i år rapporterades endast fem observationer. De i nordligare trakter häckande vadarna tycktes komma på återflytt tidigare än normalt - kanske ett resultat av den bedrövliga försommaren med misslyckade häckningar som följd? Vid Asköviken kunde t.ex. hela 300 grönbenor ses redan den 30 juni.

Septembervärdet får betecknas som normalt liksom det i oktober. Bland höstens begivenheter finns särskilt en observation som är värd att framhålla, nämligen de två 600-flockarna (!) med prutgäss som den 29 september sträckte över Landsberget i Västervåla. För övrigt kan nämnas observationer av glada och jaktfalk vid

Figur 1 Västmanlands kommuner (ovan) och delområden (nedan).

Askövikens härfågeli Linds samt en smalnåbbad nötkräka i Ramnäs.

November var mild liksom december och den femte blivintem i rad var inledd. På fågelfronten kunde noteras enstaka tallbiter medan hökugglan saknades helt.

Artlista

Smådopping *Tachybaptus nigricollis*

Häckning (-, 0, 1):

Su: 1 par häckade Turkiesjön, Ramnäs (Sören Larsson m.fl.).

Övriga observationer (-, 48 ex., 5 ex.):

Sa: 1 ex. Fläcksjön, Fläckebo, 7.4 (Yngve Hareland, Bert Larsson).

Vä: 1 ex. Askövikens 14.4 (Markus Rehnberg).

Ar: 1 ex. Arboga 29-31.12 (Lars Löfgren).

Lil: 1 ex. Sjömsjön, Fellingsbro, 27.10-6.11 (Ulff Jacobsson m.fl.).

Hä: 1 ex. Silvergruvan, Hällefors, 22.4 (Rune van der Brink).

Första häckningen sedan 1978 då 1 par häckade i Västerås kommun. Endast tre vårfynd får anses få med tanke på de senaste milda vintrarna. Senast smådopping övervintrade i Västmanland var 1989 i Kolbäckån vid Ramnäs.

Gråhakedopping *Podiceps griseogenus* (-, 39, 6)

Vä: 1 ex. Askövikens 19.4 (Pentti J. Tatti).

Su: 1-2 ex. Djupen, Ramnäs, 12.5-19.7 (Sören Larsson m.fl.). 1 ex. Gläpen, Sura, 31.10 (Ralf Lundmark).

Ku: 1 ex. Barkarövikens, Kungs-Barkarö, 7.4 (Börje Wennerström m.fl.). 25.5 (Börje Wennerström) och 2.6 (Per Lindh, Kurt Lindsström, Börje Wennerström).

Lil: 1 ex. Ullersättersviken, Väringen, Näsby, 10.5 (Jerry Andersson).

Frånsett två fynd 1990 ligger årets sex fynd i nivå med åren på 1980-talet. För andra året i rad starka häckningsindiciert i Djupen. Första fynden i Kungsörs kommun.

Svarthalsad dopping *Podiceps nigricollis* (3, 2, 1)

Su: 1 ex. Turkiesjön, Ramnäs, 12.6 (Ralf Lundmark).

Sjätte fyndet i Västmanland av denna i Sverige instabila och tillfälliga art. Valet av Turkiesjön, ett år 1990 anlagt viltvatten, tycks stämma med vad som är känt om artens biotopval. Arten unnyttjar ofta småvåtmarker med rik insektauna och som saknar fisk.

Storskarv *Phalacrocorax carbo*

Sa: 12 ex. mot SO Fröstbovikens, Sala, 19.8 (Kriser Ekman).

Vä: 6 ex. mot SV Askövikens 29.3 (Pentti J. Tatti). 1 ex. Blacken vid Grägen, Rytterne, 7.7 (Hans-Olof Hellkvist, Richard Lager). 1 ex. Gimpelstenarna, Ångsö, 1.9 (Richard Lager). 1 ex. Kvicksund, Rytterne, 16.9 (Arne Eklöv).

Su: 1 ex. Norrsjön, Sura, 8.4 (Kim Lill). 3 ad. ex. mot S Åliden, Ramnäs, 17.9 (Ralf Lundmark).

Ku: 1 ex. Galtien vid Linlandet, Kungs-Barkarö, 21.10 (Arne Eklöv).

Ar: 1-2 ex. Hjälmaren september-december (Ulff Eriksson).

Lil: 1 ex. Ullersättersviken, Väringen, Näsby, 25.4 (Jan-Erik Malmstigen).

De tio fynden är efter 1990 års två fynd åter i nivå med de under 1980-talet. Observationer av storskarv i Västmanland handlar oftast om enstaka individer. De tolv vid Fröstbovikens är den största kända flokken i rapportområdet och dessutom anmärkningsvärd för övriga inlandet.

Lil: 1 par Hågermåns, Ramsberg (Per-Martin Ramberg).

No: 1 par Älvsjöängen, Viken (Peter Averbölad).

Sk: minst 4 par vid Lillsvan, Hed (Hasse Jansson).

Sammanlagt 115 par på 7 lokaler. Antalet är betydligt färre jämfört med 1990, då 159 par fanns på 11 lokaler. Med tanke på avsaknad av sträng vinter även 1990/91 (den fjärde i rad) kan en minskning verka besynnerlig. Kanske saknas besök vid kända häckningslokaler detta år! Man måste dock fortfarande fråga sig hur stor hägerpopulationen i Västmanland egentligen är. Arten är troligen förbisedd.

Vit stork *Ciconia ciconia* (-, 12, 3)

Lil: 1 ex. Rynninge, Fellingsbro, 14.4 (Eie Rylander). 1 ex. Gällingen, Fellingsbro, 10.5 (gm Erik Jansson).

Fa: 1 ex. Ombenning, Västervåla, 10.5 (notis i Fagerstaposten).

Ett numera antalsmässigt normalt uppträdande. Emellertid ligger årets fynd något tidigare på året jämfört med tidigare, då arten mest sågs på högsommaren. Första fyndet i Fagersta kommun.

Mindre sångsvan *Cygnus columbianus* (-, 72, 12)

Sa: 2 ex. Hörnsjöfors, Västerfärnebo, 25.3 (Karl-Gunnar Källebrink). 1 ex. Fläcksjön, Fläckebo, 29.3 (Richard Lager). 2 ad. ex. Rörsjön, Fläckebo, 31.3-1.4 (Markus Rehnberg m.fl.). 3 ex. Gussjön, Fläckebo, 6.4 (Torbjörn Jansson). 1 ad. ex. Hallaren, Möklinta, 6.4 (Karl-Gunnar Källebrink). 1 ad. ex. Storsjön, Möklinta, 6.4 (Karl-Gunnar Källebrink).

Vä: 1 ex. Askövikens 25.3 (Sten-Erik Bohlin).

Su: 1 ex. Gnien, Ramnäs, 22.3 (Lennart Eriksson). 1 2K ex. Gnien, Ramnäs, 27.3 (Sören Larsson). 1 ex. sträck Ramnäs 27.3 (Sören Larsson). 1 ex. Gnien, Ramnäs, 29.3

Rördrom *Botaurus stellaris*

Lokaler med bölande hamnar:

Sa: Gussjön, Fläckebo (2 ex.); Fläcksjön, Fläckebo (1 ex.); Storsjön, Möklinta (2 ex.); Fröstbovikens, Hallaren, Möklinta (1 ex.).

Vä: Askövikens (5 ex.); Håslövsundet, Irsta (3 ex.); Oxfjärden vid Asksår, Ångsö (1 ex.); Freden, Rytterne (1 ex.); Stavholmsviken, Rytterne (1 ex.).

Hä: Billingen, Kolbäck (1 ex.).

Su: Västersjön, Sura (1 ex.).

Kö: Bastviken, Galtien, Munktorp (1 ex.).

Ku: Barkarövikens, Kungs-Barkarö (1 ex.).

Ar: Frösshammarsviken, Arboga (2 ex.).

Lil: Arbogaån vid Baggetorp, Fellingsbro (1 ex.); Österhammarsjön, Fellingsbro (1 ex.); Sörbysjön, Fellingsbro (1 ex.); Väringen vid Hagaberg, Näsby (1 ex.); Medingeån vid Holmen, Fellingsbro (1 ex.).

Totalt 28 bölande hamnar är en tydlig ökning jämfört med föregående år. Från Sala och Västerås kommuner noterades näst intill en fördubbling mot 1990. Från Lindsbergs kommun hördes inte mindre än fem hamnar efter att inte ha observerats under åren 1986-89 och en hamne 1990. I mitten av 1980-talet minskade rördrommen i hela landet p.g.a. hårda vintrar. Efter de senaste fyra milda vintrarna tycks antalet åter vara i nivå med de i slutet av 1970-talet vad beträffar Västmanland. Arten har dessutom spritt sig till andra delar av rapportområdet utanför Mälaren, som dock utgör kärnområdet för rördrommen i Västmanland.

Häger *Ardea cinerea*

Häckningar:

Vä: 15 par Långholmen, Kärbo (Thomas Pettersson). 88 par Flottgrundet, Ångsö (Thomas Pettersson). Minst 5 par Stavholms-skäret, Rytterne (Kurt Lindström).

Su: 1 par Norrsjön, Sura (Sören Larsson, Kim Lill).

(Yngve Pettersson).

Hä: 3 ex. Hammarn, Grythyttan, 24.3 (Thomas Carlsson, Mats Trilkott).

Eit relativt normalt uppträdande detta år. Arten sågs under perioden 22.3-6.4; således under en begränsad tid och tillika kulmen på sångsvanflockarnas uppträdande i området. Första fyndet i Hällefors kommun.

Spetsbergsgås *Anser brachyhyacinus* (, 51, 5)

Sa: 1 2K ex. Sand, Västerfärnebo, 4-12.4 (Åke Berg m.fl.).
 Vä: 1-2 ex. Skrämså, Haraker, 16-25.3 (Per Magnusson m.fl.). 1 ex. Hällby, Tillberga, 17.3 (Pentti J. Tatti). 1 ex. Viggby, Romfaruna, 23.3 och 25.3 (Pentti J. Tatti).
 Ku: 1 ex. Barkarövik, Kungs-Barkarö, 22.3 (Lillebror Hammarström, Göran Pettersson).

Sex fåglar på fem lokaler är betydligt mindre än observationerna de tre senaste åren; 1988 (22 ex.), 1989 (13 ex.), 1990 (22 ex.). Ser man däremot bakåt i tiden är årets fynd nära det genomsnittliga på 5,4 ex./år under perioden 1976-91. Emellertid har en ökning av fynden skett från mitten av 1980-talet och framåt. Denna ökning gäller för övrigt hela landet. Dock anses denna ökning skenbar då arten tidigare sannolikt förbises i stor utsträckning (SOF 1990).

Blåsgås *Anser albifrons* (ca 37, 64, 8)

Sa: 1 ex. Boda, Västerfärnebo, 26.3 (Thore Lindberg).

Vä: 1 ad. ex. Skrämså, Haraker, 16-22.3 (Per Magnusson m.fl.). 1 2K ex. Askövik 27.4-5.5 (Pentti J. Tatti m.fl.) och 26.5 (Martin Green).

Ha: 1 2K ex. Lagårdssjön, Kolbäck, 8-14.4 (Pentti J. Tatti m.fl.).

Su: 1 ex. Gnien, Ramnäs, 20-22.3 (Ralf Lundmark, Ingrid Åkerberg).

Li: 1 ex. Österhammarssjön, Fällingsbro, 26.3

(Ulif Jacobsson).

Hä: 7 ex. Hjulsjö pr. 10 (Lars Erik Alvé).

Eit normalt uppträdande för arten.

Fjällgås *Anser erythropus* (, 7, 2)

Su: 1 ex. Gnien, Ramnäs, 24.3 (Sören Larsson). 1 annat ex. samma lokal 27.3 (Sören Larsson).

Sedan 1986 observerad varje år utom 1989.

[**Strippgås** *Anser indicus*] (, 6, 1)

Ku: 2 ex. Barkarövik, Kungs-Barkarö, 9.6 (Börje Wennersström).

[**Snögås** *Anser caerulescens*] (, 32, 1)

Li: 1 ex. Oppboga, Fällingsbro, 16.9 (Thomas Ewerlid).

Kanadagås *Branta canadensis*

Stora ansamlingar (minst 300 ex.):

Vä: 530 ex. Stuvsholmen, Rytterne, 12.9 (Pontus Lindberg).

Li: 300 ex. Sjömosjön, Fällingsbro, 16.3 (Sven-Olof Eriksson). 300 ex. Sjömosjön 15.12 och 21.12 (Ulif Jacobsson m.fl.).

Ny på listan. Vad som bör rapporteras är således minst 300 rastande, vilket motsvarar kriterium för rastlokal av internationell betydelse för arten.

Vitkindad gås *Branta leucopsis*

Häckning (0, 3, 1):

Vä: 1 par St. Skorven, Blacken, Rytterne (Thomas Pettersson m.fl.).

Enstaka fynd görs årligen i Västmanland och detta fynd faller väl in i mönstret. Första fyndet i Nora kommun.

Snatrand *Anas strepera* (, 59, 5)

Vä: 1 par Askövik 5.5 (Hans-Olof Hellkvist, Pentti J. Tatti). 1 hanne samma lokal 26.5 (Martin Green). 2 ex. samma lokal 17.9 (Richard Lager).

Li: 1 par Österhammarssjön, Fällingsbro, 1-6.5 (Thomas Ewerlid m.fl.). 1 hanne samma lokal 1.9 (Johnny Tegin m.fl.).

Även detta år konstateras få fynd, dock åter observerad i Askövik.

Brunand *Aythya ferina*

Sa: 6 ex. Fläcksjön, Fläckebo, 10.7 (Thore

Fjärde året i rad med häckning på samma lokal.

Prutigås *Branta bernicla* (, 32, 2)

Li: 1 ex. Finnåkerssjön, Fällingsbro, 22.6 (Sven Larsson).

Fa: 600+600 ex. mot S Landsberget, Västervåla, 29.9 (Leif Lejdelin).

Även om fjolårets rekordflock på 380 ex. som den 23.9 sträcke över Fläcksjön var imponerande, så är årets notering helt ensam i sitt slag. Flockstorlekar av denna omfattning är överhuvudtaget ovanliga i inlandet.

Gravand *Tadorna tadorna* (, 14, 1)

No: 1 ex. Älhyttan, Viken, 28.5 (Roland Thuvander).

Gravand. Enstaka fynd görs årligen i Västmanland. Foto Tero Niemi.

Lindberg). Observerad i Gussjön, Fläckebo, 16-24.5 (Sten-Erik Bohlin).

Vå: Observerad i Askövikens 1.4-17.6, som mest 12 hannar 4.4 (Pentti J. Tatti) resp. 5 honor 26.4 (Gunnar Lignell).

Ku: 1 par Barkarövikens, Kungs-Barkarö, 10.7 (Per Lindh).

Su: 1 ex. Gnien, Ramnäs, 28.3 (Sören Larsson). 1 hane samma lokal 7.4 (Yngve Pettersson, Ingrid Åkerberg).

Lj: 2 hannar Sjömosjön, Fellingsbro, 6.4 (Magnus Jacobsson, Ulf Jacobsson). 1 par samma lokal 13.4 (Ulf Jacobsson). 1 hane Morskogsjön, Ramsberg, 9.4 och 13.4 (Mikael Hake). 1 par Finnåkerssjön, Fellingsbro, 9.5 (Sven Larsson).

No: 1 ex. Noråsjön, Nora, 6.4 (Lisbeth Uhr).

Under 1980-talet har brunanden gått starkt tillbaka i vissa delar av Sverige, inklusive Västmanland, där den är så gott som borta från stora delar. Önskemålen beträffande rapporter har därför utvidgats till att gälla samtliga observationer. Under 1991 kunde ingen häckning konstateras i Västmanland. Merparten av observationerna kommer från Askövikens

Bergand *Aythya marila* (-, 61, 10)

Sa: 1 hane Gussjön, Fläckebo, 26.4 (Åke Berg). 2 par Fläcksjön, Fläckebo, 20.5 (Karl-Gunnar Källebrink). 1 ex. Fläcksjön, Fläckebo, 12-13.9 (Thore Lindberg, Bo Persson).

Vå: 1 par Askövikens 15.5 (Per Magnusson, Thomas Pettersson).

Su: 1 par Gnien, Ramnäs, 20.5 (Sören Larsson, Yngve Pettersson).

Hå: 5 ex. Grythyttvikens, Grythyttan, 20.10 (Tomas Carlsson). 1 ex. samma lokal 22.10 (Mats Trillkott). 2 ex. samma lokal 6.11 (Mats Trillkott). 6 ex. samma lokal 10-15.11 (Yngve Hareland, Mats Trillkott). 1 ex. Agen, Hällefors, 30.11 (Tomas Carlsson).

Tio fynd är ett normalt uppträdande i Västmanland.

Ejder *Somateria mollissima* (21, 10, 2)

Sa: 1 hane Fläcksjön, Fläckebo, 8.5 (Håkan Johansson, Karl-Gunnar Källebrink).

Su: 9 ex. Sörsjön, Sura, 20.10 (Sören Larsson).

Årets två fynd får anses normalt. Vårfyndet faller väl in i mönstret från de tidigare åren medan däremot höstfyndet är det första i oktober. Tidigare finns fyra höstfynd, samtliga i november (4-16.11). Vad beträffar ejderns uppträdande i Västmanland, se även Andersson (1992).

Alfågel *Clangula hyemalis* (-, 53, 5)

Sa: 1 par Fläcksjön, Fläckebo, 7.5 (Karl-Gunnar Källebrink).

Vå: 1 ex. Askövikens 8-15.12 (Pentti J. Tatti m.fl.).

Ku: 1 ex. Barkarövikens, Kungs-Barkarö, 16.11 (Börje Wennerström). 2 honor Galten vid Botten, Kungs-Barkarö, 21.11 (Arne Eklöv, Kurt Lindström).

No: 1 hona Åsbojön, Nora, 30.5-1.6 (Staffan Åkeby).

Fyndet är av normal omfattning.

Svårta *Melanitta fusca* (-, 37, 2)

Sa: 2 par Fläcksjön, Fläckebo, 7.5 (Karl-Gunnar Källebrink).

Sk: 3 ex. Nedre Vättern, Skinnskatteberg, 24.4 (Roland Waara).

Något färre fynd än tidigare år. Första fyndet i Skinnskattebergs kommun.

Glada *Mitvus mitvus* (11, 17, 2)

Vå: 1 ad. ex. Askövikens 28.9 (Niclas Andersson).

No: 1 ex. Flåsjön vid Åkerby, Nora, 15.7 (Kjell Store).

Observerad 9 år av 16 sedan 1976.

Havsörn *Haliaeetus albicilla*

Antal fågeldagar kommunvis:

Sa: 16.

Vå: 35.

Hå: 20.

Su: 29.

Ku: 1.

Ar: 1.

Lj: 7.

Fa: 6.

Nb: 1.

Totalt 116 obsdagar är åter den högsta noteringen i modern tid. Antalet har stadigt ökat sedan 1984 (46 obsdagar). Proportionerna mellan antalet vuxna resp. ungfåglar har varierat mellan åren, men ingen trend kan ses i materialet. Följande sommarfynd kan nämnas:

Sa: 1 ad. ex. Fläcksjön, Fläckebo, 2.6 (Markus Rehnberg). 1 ad. ex. Hallaren, Möklinta, 20.6 (Stig Öhrman).

Su: 1 ad. ex. sträck Gnien, Ramnäs, 26.5 (Anders Frohm, Ralf Lundmark).

Lj: 1 subad. ex. Österhammarsjön, Fellingsbro, 8.6 (Andreas Sandberg, Lennart Sandberg). 1 ex. Finnåkerssjön, Fellingsbro, 13.6 (Jerry Andersson).

Ångshök *Circus pygargus* (20, 21, 19)

Sa: 1 hane Högbo, Möklinta, 19.5 (Karl-Gunnar Källebrink, Stig Öhrman) och 30.5 (Stig Öhrman). 1 hane Fröstboviken, Sala, 20.5 (Kristen Ekman). 1 hane Korpelle, Möklinta, 25.5 (Tommy Abrahamsson, Stig Öhrman). 1 par Hällby, Västerfärnebo, 28.5 (Erik Andersson). 1 hane Västerby, Västerfärnebo, 29.5 (Thore Lindberg). 1 hane Hedbo, Västerfärnebo, 15.8 (Kristen Ekman).

Vå: 1 ad. hane Trådarängarna, Irsta, 12.5 (Martin Green). 1 hane + 2 honor Askövikens 18.5-30.6 (Thomas Pettersson m.fl.). 1 ad.

hane Boda, Dingtuna, 25.5 (Markus Rehnberg). 1 2K ex. Nytorp, Irsta, 10.6 (Martin Green). 1 ad. hona mot S Askövikens 31.7 (Marrin Green). 2 hannar Solingstorp, Romfartuna, 9.8 (Gunnar Lignell).

Su: 1 hona Gnien, Ramnäs, 20.5 (Sören Larsson, Yngve Pettersson).

Kö: 1 hane + 1 hona Köpingsön, Köping, 14.6 (Arne Eklöv). 1 par Cementaitippen, Köping, 16.6 (Per Lindh). 1 hane samma lokal 20.6 (Peter Ekelund), 25.6 (Arne Eklöv) och 30.6 (Per Lindh). 1 hane Uckelsta, Köping, 17.6 (Lillebror Hammarström). 1 hona Malmön, Köping, 20.6 (Arne Eklöv).

Ku: 1 hane Barkarövikens, Kungs-Barkarö, 2.5 (Per Lindh). 1 hona Segelsberga, Björskog, 28.5 (Per Lindh). 1 hane Barkarövikens 1.6 (Börje Wennerström) och 2.6 (Lillebror Hammarström, Kurt Lindström). 1 par Barkarövikens 3-6.6 (Kurt Lindström, Börje Wennerström).

Antalet fynd per år har under perioden 1976-89 varit 1-3, förutom 1982, 1984 och 1986, då inga ångshökar sågs. De senaste åren har antalet observationer varit betydligt högre med 12 fynd (och den första häckningen) 1990 och 19 fynd 1991. Fåglaorna vid Askövikens bedöms som häckningsförsök.

Kungsörn *Aquila chrysaetos*

Ett sent vårfynd:

Su: 1 ex. Gnien, Ramnäs, 17.5 (Anders Frohm).

Tornfalk *Falco tinnunculus*

Tre häckningar, sju övriga lokaler med fynd under häckningstid, se tabell 1. År 1988 konstaterades 14 häckningar och 1986 inga alls, men annars har antalet häckningsförsök varierat mellan 1 och 8 sedan 1980.

Aftonfalk *Falco vespertinus* (-, 2, 4)

Kö: 1 hona mot NO Malmön, Köping, 3.6 (Tero Niemi, Göran Pettersson).

Lj: 1 2K hane Morskogsjön, Ramsberg, 31.5 (Thomas Ewerlid m.fl.).

Hä: 1 hane Silvergruvan, Hällefors, 20.4 (Martia Bark). 1 hona Knuthöjds mossen, Hällefors, 14-15.6 (Tomas Carlsson m.fl.).

Aftonfalken är en icke årsviss gäst i Västmanland. Årets antal är ovanligt högt och det är också första gången arten observerats så tidigt som i april.

Jaktfalk *Falco rusticolus* (-, 9, 2)

Vä: 1 juv. ex. Askövikens 8.9 (Pennti J. Tatti m.fl.). 1 juv. ex. samma lokal 23.10 (Niclas Andersson).

Observerad 10 år av 17 sedan 1975.

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus* (-, 52, 6)

Su: 1 ex. Ulvramen, Rännäs, 22.9 (Bert-Åke Ohlsson).

Ku: 1 ex. Sjöholmen, Björskog, 8.9 (Lillebror Hammarström, Per Lindh).

Lj: 1 ex. Ullersättersviken, Värningen, Nåsby, 5.10 (Erik Jansson).

No: 1 ex. Högerud, Järnboås, 21.7 (Kjell Store).

Hä: 1 ex. Björskogsnäs, Grythyttan, 11.4 (Gunde Persson).

Sk: 1 ex. Spaden, Hed, 21.4 (Roland Waara).

Rapphöna *Perdix perdix*

Sa: 5 ex. Sala 23.8 (Erik Andersson).

Vä: 1 ex. spel Rudö, Rytterne, 6.4 (Hans-Olof Hellkvist). 2 ex. Bocksjön, Tortuna, 2.5 (Åke Berg). 2 ex. Nicktuna, Tortuna, 7.5 (Hans-Olof Hellkvist). 1 par Hälla, Badelunda, 21.5 (Martin Green).

Su: 1 ex. Fiskartorp, Sura, 25.8 (Ralf Lundmark).

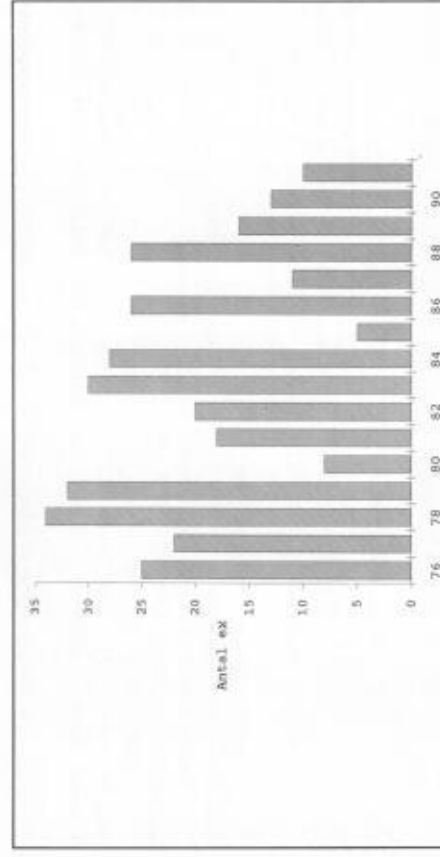
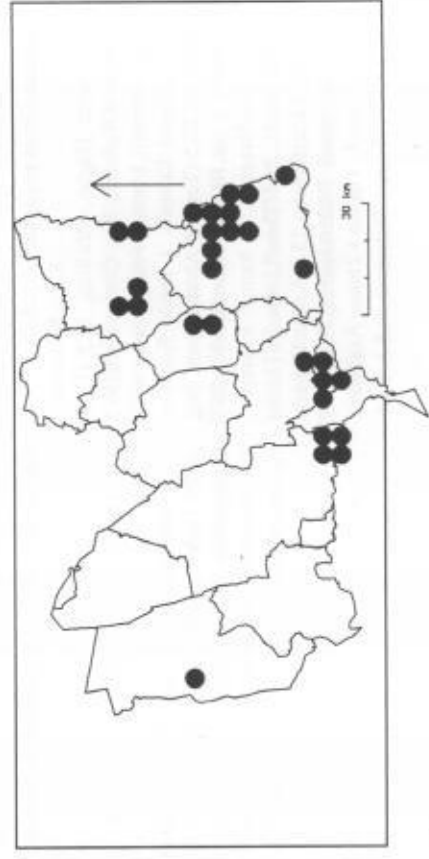
Kö: 1 hane Cementatippen, Köping, 29.5 (Per Lindh).

Ku: 2 ex. Sjöholmen, Björskog, 21.6 (Arne Eklöv). 1 par + 13 pulli Sjöholmen, Björskog, 17.8 (Per Lindh).

Ar: 2 ex. Viby, Arboga, oktober-november (Ulf Eriksson).

Rappörtningen har varierat mycket sedan 1980 (3-90 ex.; 1-12 lokaler/år). Den geografiska fördelningen av fynden 1982-91 åskådliggörs i figur 2.

Figur 2 Geografisk fördelning av samtidiga kända fynd av rapphöna i Västmanland 1982-91. Prickarna motsvarar fynd inom en s.k. atlasruta (5x5 km).

Figur 3 Histogram visande årsvisst antal av småfläckig sumphöna i Västmanland 1976-91. Den negativa trenden är statistiskt nästan signifikant ($r_s = -0.417$; $P > 0.05$; $n = 16$; Spearman rank correlation).

Vaktel *Coturnix coturnix* (33 ex., 133 ex., 9 ex.)

Sa: 1 ex. Gussjön, Fläckebo, 7.6 (Robert Ström m.fl.). 1 ex. Rörbosjön, Fläckebo, 9.6 (Yngve Hareland). 1 ex. Nils, Fläckebo, 17.6 (Pennti J. Tatti) och 20.6 (Ghia och Sten-Erik Bohlin). 1 ex. Svedboäng, Västerfärnebo, 18.6 (Pennti J. Tatti). 1 ex. Österby, Kumla, 30.6 (Håkan Johansson).

Vä: 1 ex. Norra Lövså, Dingtuna, 29.5 (Gunnar Lignell). 1 ex. Rälken, Haraker, 25.6 (Richard Lager, Mikael Leppälampi) och 29.6 (Hans-Olof Hellkvist).

Ku: 1 ex. Barkarövikens, Kungs-Barkarö, 19.5 (Börje Wennerström).
Lj: 1 ex. Västvalla, Fellingingsbro, 15.6 (Johan Wretenberg).

Efter 1989 års toppnotering (ca 60 ex.) och fjolårets höga siffra (17 ex.) är antalet sjungande vaktlar nu nere i en nivå som varit normal sedan 1980.

Småfläckig sumphöna *Porzana porzana* (-, 175 ex., 10 ex.)

Sa: 1-2 ex. Fläcksjön, Fläckebo, 12.4 (Karl-

Gunnar Källebrink), 23.4 (Krister Ekman), 10.5 (Markus Rehnberg), 17.5 (Thore Lindberg) och 14-21.6 (Håkan Johansson m.fl.). 1 ex. Rörbosjön, Fläckebo, 8-15.6 (Yngve Hareland m.fl.). 1 ex. Västerby, Västerfärnebo, 30.6 (Torbjörn Jansson).

Vä: 1-3 ex. Askövikens 23-28.4 (Hans-Olof Hellkvist m.fl.), 31.5 (Hans-Olof Hellkvist), 22.6 (Martin Green m.fl.) och 5-21.7 (Per Magnusson, Thomas Pettersson).

Su: 1 ex. Turkiesjön, Rännäs, 27.6 (Sören Larsson).

Lj: 1 ex. Sörbysjön, Fellingingsbro, 29.6 (Sven Larsson).

No: 1 ex. Åsbosjön, Nora, 9-14.5 (Anders Carlberg, Staffan Åkeby).

Årsumman 10 ex. är en ovanligt låg siffra och man kan se en vikande trend i materialet från 1976, se figur 3.

Kornknarr *Crex crex*

Tolv spelande fåglar, vilket är den lägsta siffran på många år, se tabell 2.

Rörhöna *Gallinula chloropus*

Häckningar och övriga lokaler med fynd under häckningstid (inom parentes):

Sa: (3).

Su: 3.

Li: (1).

Sju lokaler ligger i nivå med vad som observerats sedan mitten av 1980-talet. Under början av förra decenniet var antalet lokaler i det närmaste det dubbla.

Trana *Grus grus*

Rastande flockar på minst 50 ex.:

Sa: 53 ex. Hörnsjöfors, Västerfärnebo, 14.5 (Thore Lindberg). Som mest i Svartåområdet, Västerfärnebo/Fläckebo, under hösten: 300 ex. 21.9 (Thore Lindberg).

Li: som mest i området Finnåkerssjön-Österhammarsjön, Fellingsbro, ca 250 ex. 7.9 (Jerry Andersson).

Strandskata *Haematopus ostralegus*

Ingen säkerställd häckning rapporterad.

Kustsnäppa *Calidris canutus* (-, 23, 2)

Su: 1 ex. sträck Gnien, Ramnäs, 5.10 (Anders Frohm). 6 ex. mot S samma lokal 6.10 (Ralf Lundmark).

Småsnäppa *Calidris minuta*

Vä: 1 juv. ex. KVV, Lundby, 5.9 och 2 juv. ex. samma lokal 6.9 (Markus Rehnberg).

Li: 1 ex. Hagaberg, Näsby, 19.7 (Jerry Andersson), samt 11.8 och 14.8 (Andreas Sandberg m.fl.). 1 ex. Vagnshäll, Väringen, Näsby, 16.9 (Erik Jansson).

Spovsnäppa *Calidris ferruginea* (-, 38, 6)

Vä: 3 ad. ex. Asköviken vid Rudö, Rytterne, 22.7 (Martin Green, Håkan Johansson). 1 ad. ex. samma lokal 26.7 (Martin Green).

Li: 1 ex. Hagaberg, Näsby, 13.7 (Jan-Erik Malmstigen m.fl.), 17.7 (Erik Jansson) och 18.8 (Per Jacobsson). 1 ex. Vagnshäll, Väringen, Näsby, 29.9 (Erik Jansson).

Fynden är av normal omfattning.

Kärrensäppa *Calidris alpina*

Ansamlingar på minst 10 ex.:

Sa: 20 ex. Fläcksjön, Fläckebo, 6.10 (Håkan Johansson).

Vä: 10 ad. ex. Asköviken vid Rudö, Rytterne, 22.7 (Martin Green).

Li: 22 ex. Österhammarsjön, Fellingsbro, 21.9 (Christer Eriksson).

Myrsnäppa *Limicola falcinellus* (-, 16, 1)

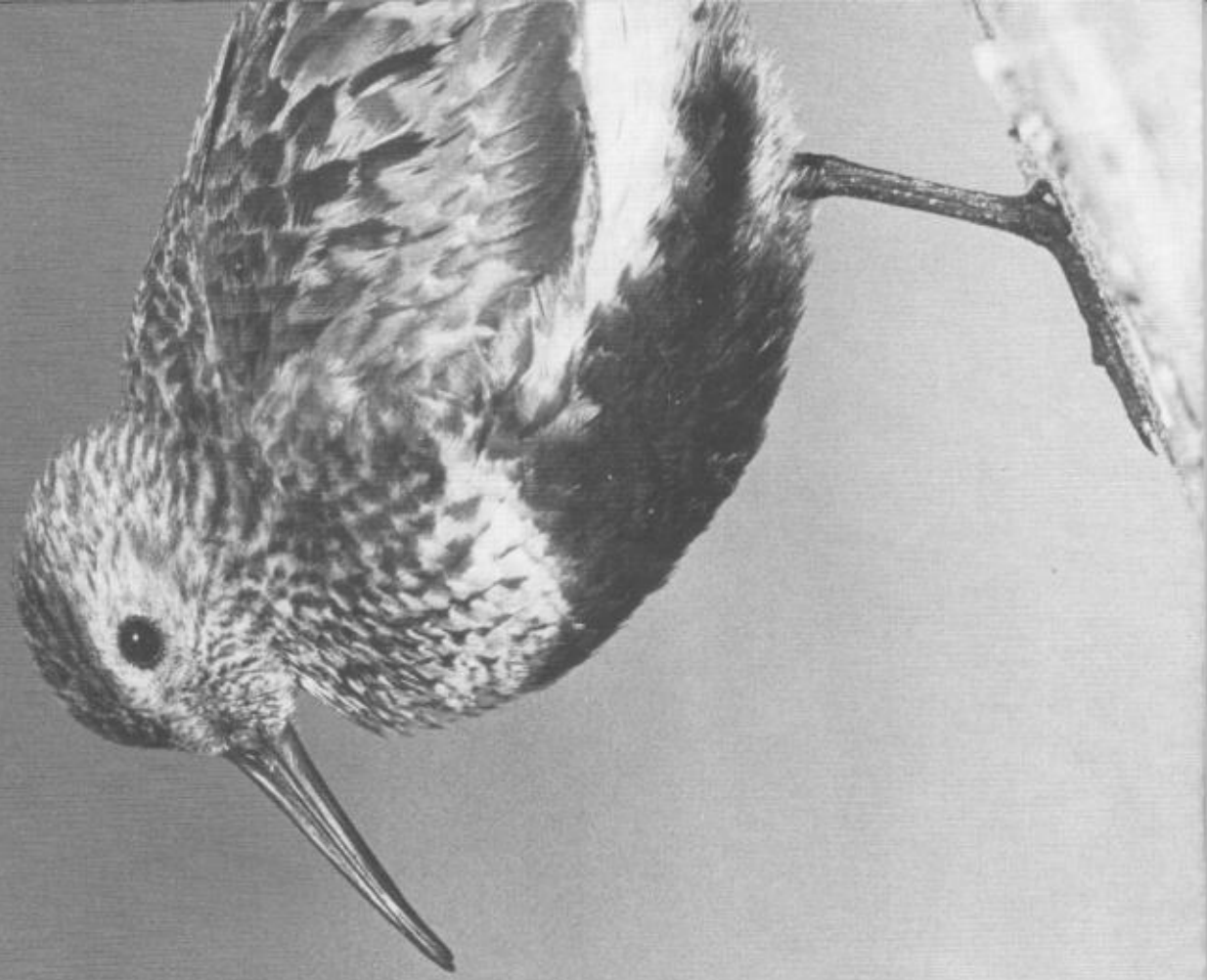
Kö: 1 ex. Cementatippen, Köping, 29.5 (Peter Ekelund).

Förra gången arten noterades i Västmanland var den 21.7 1987 i Hällefors.

Brushane *Philomachus pugnax*

Endast två rapporter om större (minst 50 ex.) ansamlingar, båda från höststräcket:

Vä: 50 ex. Asköviken vid Rudö, Rytterne, 22.7 (Martin Green). Ca 50 ex. Asköviken 9.9 (Pentti J. Tatti).

Kärrensäppa. Foto Tero Niemi.

Rödspov. Foto Per Magnusson.

Dubbelbeckasin *Gallinago media* (-, 38, 9)

Spelande fåglar om ej annat anges:

Sa: 1 ex. Rörsjön, Fläckebo, 12.5 (Tommy Abrahamsson, Thore Lindberg), 3 ex. samma lokal 17.5 (Karl-Gunnar Källebrink). 2 ex. Vrenninge, Fläckebo, 12.5 (Tommy Abrahamsson, Thore Lindberg), 2 ex. samma lokal 17.5 (Karl-Gunnar Källebrink). 1 ex. Nötmyran vid Hedbo, Västerfärnebo, 13.5 (Kristen Ekman). 2 ex. samma lokal 17.5 (Karl-Gunnar Källebrink).

Vä: 3 ex. Trådarängarna, Irsta, 12.5 (Martin Green). 1 ex. Asköviken 12.5 (Hans-Olof Hellkvist). 1 ex. sågs Trådarängarna, Irsta, 19.5 (Martin Green).

Dubbelbeckasin. Minst 15 ex. spelade under vårsäsongen för det högsta antal som noterats något år i modern tid. Foto Tero Niemi.

Su: 1 ex. Gnien, Rammäs, 17.5 (Robert Ström).
Kö: 1 ex. Cementatippen, Köping, 18.5 (Peter Ekelund).

Li: Minst 1 ex. Sörbysjön, Fellingsbro, 19-20.5 (Lennart Sandberg m.fl.). 1 ex. Sörängarna, Linde, 21.5 (Mats Andersson).

Minst 15 ex. noterades, samtliga hördes spela under vårsäsongen. Detta är det högsta antal som noterats något år i modern tid. Tidigare högstanotering var nio fåglar 1988.

Rödspov *Limosa limosa* (-, 45, 3)

Sa: 1 ex. Rörsjön, Fläckebo, 19.4 (Thore Lindberg).

Li: 1 ex. Niset, St. Lindessjön, Linde, 1.5 (Mats Andersson, Per-Martin Ramberg).

No: 1 ex. Södra Ås, Nora, 3.5 (Anders Carlberg).

Normal fyndbild. Även 1990 gjordes tre fynd.

Svartsnäppa *Tringa erythropus*

En notabel ansamling är:

Ör: 51 ex. Ervallaängarna 19.6 (Andreas Sandberg m.fl.).

Gluttsnäppa *Tringa nebularia*

En ansamling på minst 10 ex.:

Vä: 13 ex. Askövikens vid Rudö, Rytterne, 26.7 (Martin Green).

Grönbens *Tringa glareola*

Ansamlingar på minst 50 ex.:

Vä: 54 ex. Askövikens vid Rudö, Rytterne, 5.5 (Per Magnusson). 58 ex. samma lokal 6.5 (Richard Lager, Pentti J. Tatti). Minst 60 ex. Askövikens 12.5 (Per Magnusson). 50 ex. Trärdarängarna, Irsta, 12.5 (Martin Green). 300 ex. Askövikens vid Rudö, Rytterne, 30.6 (Martin Green, Håkan Johansson). 100 ex. samma lokal 22.7 (Martin Green, Håkan Johansson). 50 ex. samma lokal 26.7 (Martin Green).
Li: 150 ex. Sjömosjön, Fellingsbro, 12.5 (Per Jacobsson).

Roskarl *Arenaria interpres* (-, 60, 4)

Sa: 1 ex. Fläcksjön, Fläckebo, 20.5 (Karl-Gunnar Källebrink).
Vä: 2 ex. Dyvikskvarn, Ångsö, 11.5 (Martin Green).
Li: 1 ex. Vagnshäll, Våringen, Näsby, 19.7 (Erik Jansson). 1 ad. + 1 juv. ex. samma lokal 16.9 (Erik Jansson).

Eit normalt uppträdande för arten.

Smalnäbbad simsnäppa *Phalaropus lobatus*
(-, 32, 4)

Sa: 4 ex. Fläcksjön, Fläckebo, 20.5 (Martin Green, Håkan Johansson). 8 ex. samma lokal 26.5 (Markus Rehnberg).

Vä: 2+3 ex. Askövikens 26.5 (Martin Green, Håkan Johansson). 1 ex. samma lokal 9.6 (Thomas Pettersson).

Observationerna faller väl in i mönstret för artens sträck, alltså i senare delen av maj. Vädrrets inverkan gör att större flockar rastar vissa år.

Labb *Stercorarius parasiticus* (-, 15, 3)

Sa: 1 ex. Fläcksjön, Fläckebo, 6.5 (Bernt Larsson).

Su: 1 ex. Virsbojsjön, Rammäs, 12.5 (Arne Hedström, Per-Arne Hedström). 1 juv. ex. Sörsjön, Sura, 7.9 (Anders Frohm, Ralf Lundmark).

Normal fyndbild för de senaste åren.

Obest. labb *Stercorarius* sp.

Hä: 1 ex. Ijus fas Knuthöjds mossen, Hällefors, 6.6 (Tero Niemi).

Dvärgmåls *Larus minutus*

Vä: 1 "ungfågel" Granfjärden vid Skarpan, Ångsö, 14.7 (Bjarne Eriksson). 5 ex. mot V Kvicksund, Rytterne, 9.8 (Arne Eklöv). 2 juv. ex. Oxfjärden, Ångsö, 25.8 (Håkan Johansson).

Su: 1 ad. ex. Gnien, Rammäs, 1.6 (Sören Larsson).
Ar: 5 ex. Nyckelgrundet, Hjälmaren, 28.7 (Kurt Lindström).

Silltrut *Larus fuscus*
ex. Granfjärden vid Nybynäs, Kärrbo, 12.7 (Bjarne Eriksson).

Vä: 1 ex. Askövikens 15.5 (Per Magnusson, Thomas Pettersson).
Kö: 1 ex. Cementatippen, Köping, 25.8 (Arne Eklöv, Per Lindh).

Hä: 1 ad. ex. Nor-Ålgen, Hällefors, 3.5 (Carl-Ivan Carlsson, Tomas Carlsson).
Ar: 8-10 ex. Nyckelgrundet, Hjälmaren, 28.7 (Per Lindh).

Fa: 1 ad. ex. Brandboviken, St. Aspen, Västantors, 23.7 (Arne Karlsson).
Västantors, 23.7 (Arne Karlsson).

Ny art för året på rapporteringslistan och möjligen därför förbisedd.

Svarttärna *Chlidonias niger*

Häckningar:

Sa: 20-25 par Fläcksjön, Fläckebo (Karl-Gunnar Källebrink). 6 par Rörbosjön, Fläckebo (Karl-Gunnar Källebrink).
Su: 2 par Gnien, Rammäs (Sören Larsson m.fl.).

Övriga observationer:

Sa: 1 ex. Gussjön, Fläckebo, 16.5 (Sten-Erik Bohlin). 2 ex. samma lokal 23.5 (Sten-Erik Bohlin). 1 ex. samma lokal 19.6 (Sten-Erik Bohlin).

Havstrut *Larus marinus*

Häckning:

Vä: 1 par L. Skorven, Blacken, Rytterne (Åke Andersson).

Skräntärna *Sterna caspia*

Vä: 1 ad. ex. Askövikens 22.6 (Martin Green). 2

Dvärgmåls, 2K, 3 juni. Foto Hans Larsson.

Vä: 1-21 ex. Askövikens 11.5-31.7 (Pentti J. Tatti m.fl.), 4 ex. Hällsjön, Haraker, 6.6 (Thore Lindberg).
Ha: 1-3 ex. Lagårdssjön, Kolbäck, 10-28.5 (Pontus Lindberg m.fl.).
Su: 2 ex. Turkiejön, Rammäs, 16.6 (Ingrid Åkerberg).
Ku: 1 ex. Barkarövikens, Kungs-Barkarö, 23.5 (Börje Wennerström). 2 ex. samma lokal 26.5 (Börje Wennerström).
Ar: 6-8 ex. Nyckelgrundet, Hjälmaren, 28.7 (Per Lindh).

Totalt 28-33 par i Västmanland 1991.

Berguv *Bubo bubo*

Häckningar (-, -, 2-3):

Kö: 1 par i Munktorp (Patrik Karlstedt m.fl.).
No: 1-2 par i Nora (Uhr 1992).

Övriga observationer:

Vä: 1 ex. Djuphamnen, Lundby, 16.2-22.9 (Pentti J. Tatti m.fl.). 1 hane Grytatippen, Skerike, 2.2-9.3 (Pentti J. Tatti). 1 ex. Djuphamnen, Lundby, 24.11 (Hans-Olof Hellkvist). 1 ex. rop Mimerverkstaden, Västerås, 16.12 (Gunnar Lignell).
Su: 1 ex. Knaiberget, Sura, 6.3 (Kim Lill). 1 hane rop Muggbo-Gammelby, Rammäs, 9, 11 och 24.3 (Sören Larsson m.fl.). 1 ex. Billsbo, Sura, 14.4 (Kim Lill, Jöran Persson). 1 ex. "Virbo skogar", Rammäs, 20.5 (Lennart Karlsson). 1 ex. Gnien, Rammäs, 2.8 (Alf Backerman). 2 ex. Näcksjön, Rammäs, 17.9 (Mikael Leppälampi).
Ar: 1 ex. Arboga .8 (M. Herou).
Li: 1 ex. rop Frövifors, Näsby, 7-31.1 (K. Strömberg m.fl.).

De senaste åren har en häckning per år rapporterats, så årets 2-3 häckningar är en tydlig ökning. Övriga observationer är av normalt antal för de senaste åren.

Hökuggla *Surnia ulula*

Sa: 1 ex. Gullvalla, Kila, 12.2 (Thore Lindberg).
Vä: 1 ex. Tunbytorp, Skerike, 6.1-11.3 (Pentti J. Tatti m.fl.). 1 ex. Slagårda, Lillhärad, 6.1 (Ghia och Sten-Erik Bohlin).
Li: 1 ex. Fryggesboda, Lände, 20.1 (Sören Adolffsson). 1 ex. rop Skrymtarboda, Lände, 6.5 (Olov Helge).

Fem exemplar är det lägsta antalet under den senaste tioårsperioden. Se även tabell 1.

Slaguggla *Strix uralensis*

Häckningar:

Sa: 7 par i holkar rapporterade från Möklinta och Sala (Karl-Gunnar Källebrink, Stig Öhman).

Antalet rapporterade häckningar är det högsta hittills.

Lappuggla *Strix nebulosa*

Häckning (0,0,1):

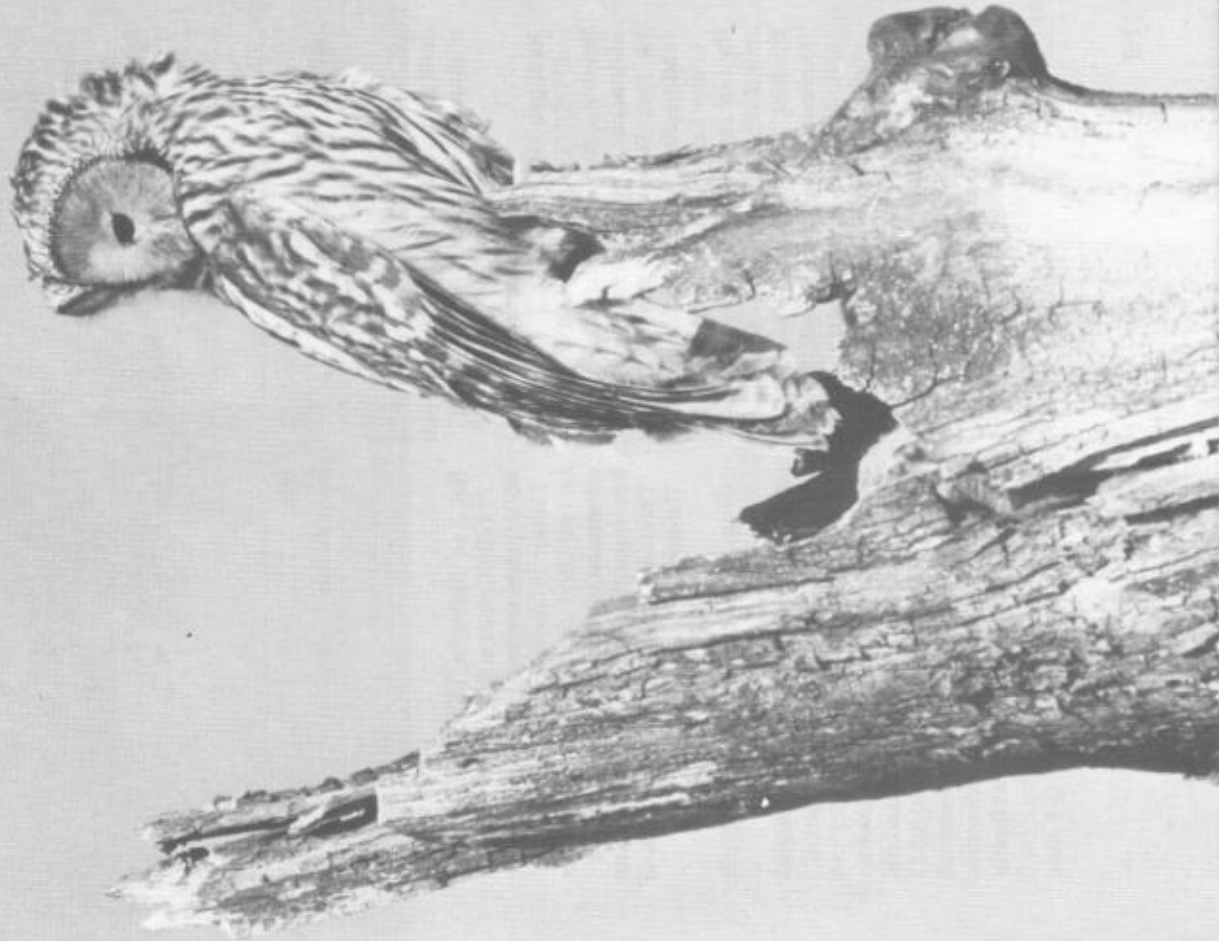
Sk: 1 par lyckades få ut tre ungar i Gunnilbo sn (Stefan Olsson).

Övriga fynd (3, 9, 2):

Vä: 1 ex. Harsjön, Lillhärad, 9.8 (Kim Lill, Jan Petersson).
Su: 1 ex. Felingen, Rammäs, 12.3 (Per-Arne Hedström) samt 27.5-1.7 (Arne Hedström m.fl.).

Första häckningen i Västmanland och den sydligaste i landet.

Slaguggla. Antalet rapporterade häckningar är det högsta hittills. Foto Tero Niemelä.

Tabell 1 Uppträdande i Västmanland 1991 av några rovfåglar vars föda i huvudsak utgörs av daggjär (Alerstam 1982): tornfalk (häckningar samt lokaler med observation under häckningsid); hökuggla (antal ex.); kattuggla (konstaterade häckningar); hornuggla (konstaterade häckningar); jorduggla (observationer).

Kommun	Tornfalk	Hökuggla	Kattuggla	Hornuggla	Jorduggla
Sala	2	1	3	2	1
Västerås	2	2	7	3	2
Hallstahammar	2	-	5	1	1
Sura	2	-	5	6	4
Köping	-	-	2	-	-
Kungsör	-	-	-	-	-
Arboga	1	-	-	-	-
Lindesberg	2	2	4	6	-
Örebro	1	-	-	1	-
Nora	-	-	-	-	-
Hällefors	-	-	-	-	-
Ljusnarsberg	-	-	-	-	-
Skänninge	-	-	-	3	-
Fagersta	-	-	-	5	-
Norberg	-	-	2	5	-
Summa	10	5	23	32	8

Hornuggla *Asio otus*

Totalt 32 häckningar är mer än föregående års 20, men normalt för rapportområdet, se tabell 1. Antalet häckningar varierar stort med tillgången på smågnagare.

Jorduggla *Asio flammeus*

Sa: 1 ex. Näs, Fläckebo, 23.2 (Håkan Johansson).
Vä: 1 ex. Trådarängarna, Irsta, 12.5 (Bernt Larsson, Pentti J. Tatti), 1 ex. Askövikens 26.5 (Martin Green, Håkan Johansson).

Ha: 1 ex. Asfaltverket, Kolbäck, 17.6 (Anders Arnell).

Su: 3 ex. Magsjömaden, Sura, 26.1 (Ralf Lundmark), 1 ex. Gnien, Ramnäs, 1.3 (Kim Lill), 24.3 (Anders Frohm m.fl.) och 28.5 (Ralf Lundmark).

Åtta observationer är mer normalt än föregående års sextio, se tabell 1.

Kungsfiskare *Alcedo atthis*

Häckningar och troliga häckningar (11, 11, 7):

Ha: 2 ex. Skanssjön, Hallstahammar, 27.4-10.8 (Ulf Carlsson m.fl.).

Kö: 1 par Hedströmmen vid Kolsva (Arne Eklöv).

Li: 1 par Storån vid Vasselhyttan, Linde (Mats Andersson).

No: 1 par Hagbyån, Nora (gm Roland Thuvander), 3 par Järleån, Nora (gm Roland Thuvander).

Övriga observationer:

Su: 1 ex. Turkiesjön, Ramnäs, 20.8 (Magnus Eklund).

Ar: 1 ex. Arboga 30.4 (Lars Löfgren).

Li: 1 ex. Bottenån, Linde, 25.2 (Kerstin Broberger), 1 ex. Väringen vid Hinseberg, Näsby, 16.3 (Andreas Sandberg) och 28.12 (Jan-Erik Malmstigen), 2 ex. under sommaren Arboga vid Lillåmynningen, Fellingsbro, från häckningsplats på närkesidan (Thomas Ewerlid).

Ha: 1 ex. Sävenfors, Hällefors, .8 (gm Aulis

Jorduggla. Foto Tero Niemi.

Syvjärv), 1 ex. Rastälven vid Kräftbo, Hjulsjö, 2.6 (Inger Bolander).

De fortsatta milda vintrarna gynnar arten. Sju häckningar är det högsta antalet som rapporterats i Västmanland.

Härfågel *Upupa epops* (-, 23, 4)

Su: 1 ex. Fronttorpet, Ramnäs, 28.8 (Martin Bergius).

Ar: 1 ex. Kvarnsjön, Arboga, 22.5 (Sten Johansson).

Li: 1 ex. Bromsjobodar, Linde, 11.10 (Anita Lindgren).

Sk: 1 ex. Spaden, Hed, 10.5 (Roland Waara).

Antalet rapporterade härfåglar varierar mellan 0 och 6 per år. De flesta härfåglar ses i maj.

Gråspett *Picus canis* (-, 39, 4)

Su: 1 hona Ursjötorp, Sura, 16-17.2 (Håkan Johansson m.fl.), 1 ex. Ulvramen, Ramnäs, 30.7 (Jan Pettersson), 1 ex. Norrsjön, Sura, 8.12 (Yngve Pettersson).

Ha: 1 ex. Sandsjöbjöden, Hällefors, 24.11 (Torgel Simensen).

Årets observationer är visserligen fler än fjolårets, men antalet rapporterade gråspettar minskar.

Vitryggig hackspett *Dendrocopos leucotos*

Sa: 1 ex. Tiåns utlopp, Möklinta, 31.1 (Anders Sandström).

Nb: 1 hona Högfors, Karbenning, 2.2 (Hannu Laurila).

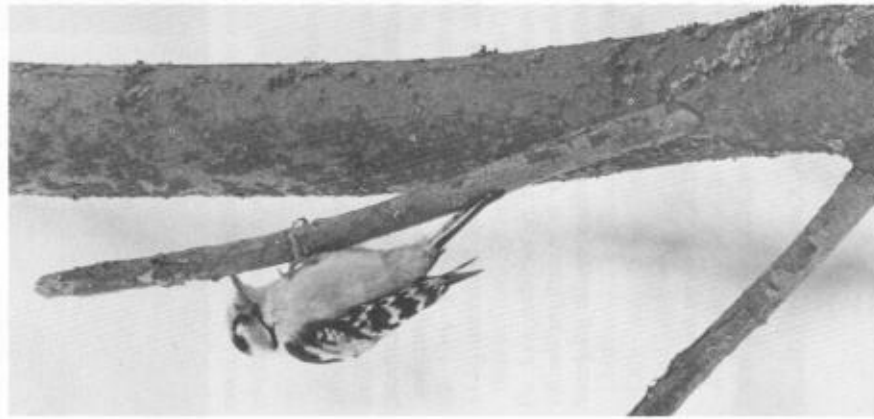
Glädjande är rapporten från tinäsområdet i västmanlandsdel - det är den första på tre år från området.

Mindre hackspett *Dendrocopos minor*

Häckningar:

Vä: 1 par Rudö, Rytterne (Håkan Johansson).
Li: 1 par Rynningefors, Fellingsbro (Thomas Ewerlid). 3 par Frötunaskogen, Fellingsbro (Thomas Ewerlid). 1 par Grimsö, Ramsberg

Antalet mindre hackspettar har halverats i Sverige under perioden 1975-1990. Foto Tero Niemi.

Averblad.

Hä: 1 ex. Lövsjön, Hällefors, me.4 (Karl-Evert Sjöberg). 1 ex. Flaxen, Hällefors, 11.6 (Mats Trillkott).

Sk: 1 hanne Bernshammar, Hed, 16.2 (Peter Ekelund).

Ingen säkerställd häckning rapporterad sedan 1987. Årets 17 observationer av 20 ex. är i stort sett lika många som föregående år.

Tofslärka *Galerida cristata* (4, 0, 1)

Vä: 1 ex. Bäckby, Lundby, 9-10.7 och 16.9 (Roger Sählin).

Femte fyndet i Västmanland, de förra gjordes 1925 (1) och 1981 (3).

Trädlärfka *Lullula arborea*

Sa: 1 ex. Länstagen, Kila, 25.3 (Kristen Ekman). 2 ex. samma lokal 27.3 (Bernt Larsson). 1 par samma lokal 1.4 (Martin Green).

Vä: 2 ex. Gunsta grustag, Romfartuna, 23.3 (Pentti J. Tatti). 1 ex. Hökbo, Skultuna, 29.3 (Martin Green). 3 ex. Husmossen, Skultuna, 29.3 (Martin Green). 1 ex. Sveddet, Tortuna, 2-3.4 (Martin Green).

Antalet rapporter av trädlärfka fortsätter att minska; ingen häckning är rapporterad sedan 1988.

Ladusvala *Hirundo rustica*

Stor flock:

Vä: ca 2000 ex. Askövikens vid Rudö, Rytterne, 29.8 (Håkan Johansson).

Rödstrupig piplärka *Anthus cervinus*

Sa: 1 ex. Sörsalbo, Västerfärnebo, 15.9 (Kristen

Ekman).

Vä: 1 ex. Askövikens 26.5 (Martin Green). 2 ex. samma lokal 15.9 (Hans-Olof Hellkvist). 4 ex. samma lokal 22.9 (Hans-Olof Hellkvist).

Su: 1 ex. Gnien, Ramnäs, 1.6 (Sören Larsson). 3 ex. samma lokal 5.9 (Sören Larsson). 2 ex. samma lokal 7.9 (Ralf Lundmark) och 12.9 (Kim Lill). 1 ex. samma lokal 14.9 och 15.9 (Sören Larsson). 1 ex. Lisjöviken, Sura, 22.9 (Sören Larsson).

Kö: 1 ex. Malmön, Köping, 8.9 och 21.9 (Per Lindh).

Ku: 1 ex. Barkarövikens, Kungs-Barkarö, 22.9 (Börje Wennerström).

Ar: 1 ex. Findlaviken, Arboga, 12.5 (Ulf Eriksson).

Li: 1 ex. Storbron, Lillälmyningen, Fellingsbro, 6.9 (Thomas Ewerlid). 2 ex. Lindesberg, Linde, 9.9 (Mats Andersson).

No: 1 ex. Bergsäng, Nora, 19.9 (Anders Carlberg).

Hä: 2 ex. Hammarn, Grythyttan, 8.9 (Thomas Carlsson). 1-2 ex. samma lokal 16-17.9 (Mats Trillkott m.fl.).

Totalt 31 rapporterade exemplar, varav 28 på hösten, är ett tidsmässigt normalt uppträdande i Västmanland.

Skärpiplärka *Anthus spinoletta*

Vä: 2 ex. KV, Lundby, 22.9 (Pentti J. Tatti).
Li: 1 ex. Vagnshäll, Väringen, Näsby, 1.9, 1 ex. 16.9, 3 ex. 29.9 samt 1 ex. 7.10 (Erik Jansson).

Normalt uppträdande i rapportområdet.

Citronärla *Motacilla citreola* (0, 1, 2)

Vä: 1 ad. hanne Askövikens 30.4 (Bernt Larsson, Pentti J. Tatti)**. 1 hanne Lövssta, Dingtuna, 9.6 (Martin Green)**.

Andra och tredje fyndet i Västmanland. Dessutom föreligger en rapport från Köping. Denna har dock ännu inte granskats av raritetskommittén, varför publicering måste vänta.

Forsärla Motacilla cinerea

Li: 1 ex. Frövifors, Näsby, 21.5 (Yvon Linder).
No: 1 hona Älvhyttan, Viken, 3.9 (Roland Thuvander).

En stor minskning av anialet rapporter från 1990, då två häckningar och åtta enstaka fynd rapporterades.

Strömstare Cinclus cinclus

Häckningar:

Li: 1 par Hammarbacken, Linde (Mats Andersson m.fl.).
Hä: 1 par Älvestorp, Grythyttan (Tomas Carlsson, Mats Trillkott).
Sk: 1 par Hyttån, Skinnskatteberg (Roland Waara), 1 par Baggå, Skinnskatteberg (Arne Eklöv, Arne Carlsson, Eero Kauramäki).
Fa: 1 par Semla, Västanfors (Torbjörn Jansson).

Strömstare. Foto Tero Niemi.

Troliga häckningar samt övriga observationer under häckningstid:

Hä: 1 par trolig häckning Rockesholm, Grythyttan, (gm Tomas Carlsson). Ett gammalt bo funnet S om Trösvatnet, Grythyttan (Jonny Sveder).

Antalet rapporterade häckningar ökar sakt i rapportområdet.

Svart rödstjärt Phoenicurus ochruros (-, 84 ex., 2 ex.)

Li: 1 sj. ex. Frövifors, Näsby, 29.4 och 12.5 (Mats Andersson).
Fa: 1 hona Fagersta bruk, Västanfors, 12.5 (Arne Carlsson).

Arten minskar i Västmanland! Observationerna i Frövifors är de första där sedan 1988. Fagersta bruk är den enda lokalen i rapportområdet där arten rapporterats under en följd av år.

Ringrast Turdus torquatus (-, 245 ex., 6 ex.)

Sa: 1 hona Gussjön, Fljückebo, 17.4 (Karl-Gunnar Källebrink). 1 hona Rörsjösjön, Fljückebo, 2.6 (Markus Rehnberg).

Vä: 1 hona Järnbergs klack, Tortuna, 18.4 (Martin Green). 1 hona Högby, Bodelunda, 7.5 (Martin Green).

Su: 1 ex. Felingen, Ramnäs, 4.5 (Magnus Åhlén).

No: 1 hona Södra Ås, Nora, 27.4 (Anders Carlberg).

Årssumman 6 ex. är extremt låg: dock ligger fynden med ett undantag, juni fyndet vid Rörsjösjön, vid tiden för artens normala värsdräck hos oss.

Dubbeltrast Turdus viscivorus

Vinterfynd:

Vä: 1 ex. Fullerö villa, Västerås-Barkarö, 27.1 (Richard Lager). 1 ex. Stensjöberget, Rytterne, 25.2 (Thomas Pettersson). 1 ex. Rudö + 1 ex. Tidö, Rytterne, 28.12 (Åke Berg, Per Magnusson).

Ny art på rapporteringslistan, varför den sannolikt är förbisedd, särskilt vad gäller t.ex. fynd i oktober.

Flodsångare Locustella fluviatilis (-, -, 10 ex.)

Sa: 1 ex. Finnbo, Sala, 30.5 (Stig Öhman). 1 ex. Högbo, Möklinta, 13.6 (Stig Öhman). 1 ex. Näs, Fljückebo, 14-15.6 (Håkan Johansson, Bengt Stridh).

Vä: 1 ex. Askösviken 10.6 (Per Magnusson). 1 ex. Mellansundet, Rytterne, 19-29.6 (Pentti J. Tatti m.fl.). 1 ex. Almö, Västerås-Barkarö, 23-26.7 (Hans-Olof Hellkvist).

Su: 1 ex. Östersjön, Sura, 8-15.7 (Pentti J. Tatti m.fl.).

Ku: 1 ex. Kungsuddan, Kungs-Barkarö, 5-10.7 (Per Lindh m.fl.).

Li: 1 ex. Finnåker, Fellingsbro, 20-30.6 (Sven Larsson m.fl.). 1 ex. Morskogsjön, Ramsberg, 8.7 (Mikael Hake).

Årssumman är tillsammans med 1985 den lägsta under hela 1980- och 1990-talen. Rekordnoteringen på 29 ex. är från 1989 och genomsnittet för den senaste tiotårsperioden är 16 ex. Se även tabell 2.

Tabell 2. Uppräkande i Västmanland 1991 av några insektsätande fågelarter som i huvudsak uppehåller sig i högrörvegetation (Alerstam 1982). För samtliga arter avses antal revirhävande hannar.

Kommun	Kornknarr	Flodsångare	Busksångare	Kilrissångare	Trassångare
Sala	6	3	1	10	2
Västerås	2	3	-	12	14
Hallsåskanalar	-	-	-	-	-
Sarahammar	3	1	1	4	-
Köping	1	-	-	1	-
Kungälv	-	1	-	1	-
Arboga	-	-	-	3	-
Lindesberg	1	2	-	7	2
Örebro	-	-	-	-	-
Nora	-	-	-	2	-
Hällefors	-	-	-	-	-
Ljusnarsberg	-	-	-	-	-
Skinnskatteberg	-	-	-	-	-
Fagersta	-	-	-	-	-
Norberg	-	-	-	-	-
Summa	12	10	2	40	18

Vassångare *Locustella luscinioides* (5, 2, 1)

Vä: 1 ex. Askövikens 28.5 (Thomas Pettersson).
 Åttonde fyndet i Västmanland. Fyra av dessa har gjorts i Askövikens, det senaste som gjordes 1988 för övrigt samma datum som årets fynd. Antalet fynd av vassångare i Sverige tenderar att öka.

Bucksångare *Acrocephalus dumetorum* (-, 19, 2)

Sa: 1 ex. Rörsbojön, Fläckebo, 20.6 (Chia och Sten-Erik Bohlin).
 Kö: 1 ex. Malmön, Köping, 14-18.6 (Per Lindh m.fl.).

Bucksångaren är numera årsvis i rapportområdet.

Kärrsångare *Acrocephalus palustris* (-, -, 37 ex.)

Sa: 10 ex. 12.6-5.7.
 Vä: 12 ex. 8.6-2.7.
 Su: 1 ex. Lisjövikens, Sura, 7-16.6 (Mikael Leppälampi m.fl.).
 Kö: 1 ex. Malmön, Köping, 1-19.7 (Arne Eklöv, Kurt Lindström).
 Ku: 1 ex. Barkarövikens, Kungs-Barkarö, 16.6 (Börje Wennerström).
 Ar: 3 ex.
 Li: 7 ex. 11.6-4.7.
 No: 1 ex. Alntorp, Nora, 21.6 (Anders Carlberg).
 1 ex. Rastälvens utlopp i Fåsjön, Järnboås, 21.6 (Berit Ragné).

Årssumman är den lägsta efter 1983. Detta låga antal hänger sannolikt samman med att kärrsångarna inte anlände förrän andra juniveckan mot normalt runt 25 maj.

Trastsångare *Acrocephalus arundinaceus*

Sa: 1 par bobygge Gussjön, Fläckebo, 15-16.6 (Karl-Gunnar Källebrink). 1 ex. Storsjön, Möklinta, 3.7 (Stig Ohman).
 Vä: 8 ad. + 1 juv. ex. ringmärkta samt två kontroller av fåglar märkta vid Kvismaren, Näärke, 17.6-23.8 (Per Magnusson m.fl.).
 Minst 10 sj. hannar Askövikens 15.5-27.6 (Thomas Pettersson m.fl.). 1 ex. Hässlösdundet, Irsta, 1.6 (Martin Green). 1-3 ex. Fågelvik, Västerås, 17.5-15.6 (Martin Green, Hans Schiöfde). 1 ex. Getskår, Tidö-Lindö, Rytterne, 9.6 (Thomas Pettersson).
 Li: 1 ex. Morskogsjön, Ramsberg, 8.6 (Ingemar Andell). 1 ex. Österhammarssjön, Fellingsbro, 28.6 (Sven Larsson).

Askövikens 10 hannar är en minskning från ifjol med 3 ex. och under snittet för 1980-talet (12.5 ex.). Antalet fynd utanför Askövikens nivå med de senaste årens.

Svarthätta *Sylvia atricapilla*

Fynd oktober-mars:
 Kö: 1 hona Nora, Munktorp, 26.10 (Per Lindh).
 Även svarthättan är ny på rapporteringslistan. Fler fynd, framför allt i oktober, torde vara att vänta.

Lundsångare *Phylloscopus trochiloides* (4, 3, 1)

Ar: 1 ex. Gålsjön, Arboga, 7-9.6 (Ulf Eriksson).

Åttonde fyndet i Västmanland.

Gransångare *Phylloscopus collybita*

Sommarfynd:
 Sa: 1 ex. Åsen, Kila, 16.6 (Krister Ekman).

Vä: 1 ex. Holmaviken, Västerås-Barkarö, 2.6 (Hans-Olof Hellkvist). 1 ex. Knekttorpet, Västerås-Barkarö, 21.6 (Per Magnusson).
 Ku: 2 ex. Jägaråsen, Kungs-Barkarö, 2.6 (Lillebror Hammarström, Per Lindh).
 Li: 1 ex. St. Tjärn, Ramsberg, 1.6 (Bo Dahlström).
 Fa: 1 ex. Per Ols, Västanfors, 24.7 (Eero Kauramäki).

Sju fåglar sommardag är normalt antal under senare år.

Mindre flugsnappare *Ficedula parva*

Sa: 1 hane Lorthagen-Boda, Västerfärnebo, 26.5 (Krister Ekman). 1 hane Ökebron, Sala, 26.5 (Krister Ekman). 1 ad. hane S om Åsen, Kila, 27.5 och 15.6 (Krister Ekman).

Vä: 1 hane Igelista-Gunsta, Romfäruna, 14-16.7 (Richard Lager, Pentti J. Tatti).

Su: 1 hane St. Skyttorp, Sura, 1-3.6 och 10.6 (Ingrid Åkerberg).

Li: 1 hane Liaskogen, Näsby, 1.6 (Maats Andersson, Sven-Olof Eriksson).

Sk: 1 ad. hane Bockhammar, Gunnilbo, 6.6 (Arne Karlsson, Eero Kauramäki).

Fa: 1 hane Kullfyten, Västanfors, 20.5 (Arne Karlsson, Eero Kauramäki). 1 hane Meling, Västanfors, 31.5 (Torbjörn Jansson).

Nio fynd är den lägsta årssumman sedan 1983.

Skägmes *Panurus biarmicus*

Vä: Skäggesen är sedan 1990 ordentligt etablerad i Askövikens, där den 1991 observerats under årets alla månader. Att uppskatta antalet skäggesar är ogörligt men i samband med ringmärkningsverksamhet under perioden juli till mitten av november fångades totalt 424 ex. En årsunge fångades den 17.6 vilken samtidigt utgör den första konstaterade hickningen i Askövikens (Per Magnusson m.fl.). Övriga fynd: 10 ex.

Hässlösdundet, Irsta, 12.5, 5 ex. samma lokal 19.5, 2 ex. samma lokal 1.6 samt 19 ex. samma lokal 15.6 (Martin Green). 4-5 ex. Freden, Rytterne, 27.5 (Ulf Carlsson). Flera ex. Smedskärsviken, Ridön, Västerås-Barkarö, 1.9 och 21.9 (Richard Lager). 2 ex. Kurösdundet, Ridön, Västerås-Barkarö, 17.9 (Thomas Pettersson). Flera ex. Grisfjärden, Ångsö, 3.11 (Håkan Johansson).

Su: 3-4 ex. Västersjön, Sura, 5-6.10 (Anders Frohm, Ralf Lundmark).

Ku: Observerad regelbundet i Barkarövikens, Kungs-Barkarö, april-augusti (Börje Wennerström m.fl.).

Li: 2 ungfåglar ringmärktes vid Hagaberg, Väringen, Näsby, 30.6 (Jan-Erik Malmstigen). De första skäggesarna iaktogs den 13.4. Fr.o.m. 22.6 iakttagas regelbundet i enstaka exemplar l.o.m. 6.10. Totalt fångades nio individer (Jan-Erik Malmstigen). Övriga fynd: Minst 2 ex. Sjömosjön, Fellingsbro, 2.1 (Magnus Köpman). Hörd samma lokal 2.2 (Thomas Ewerlid). 6 ex. Väringen vid Lia, Näsby, 11.4 (Maats Andersson). Hörd Sjömosjön 14-15.12 (Jan-Erik Malmstigen m.fl.).

Första fyndet i Surahammars kommun samt första helt säkerställda häckningarna i Västmanland.

Pungmes *Remiz pendulinus*

Vä: 2 hannar + 1 hona byggde ett bo Pattbacken, Västerås-Barkarö, 20.4-12.6 (Hans-Olof Hellkvist m.fl.). 1 hane byggde ett bo Asköbäcken, Västerås-Barkarö, 27.4-17.6 (Thomas Pettersson m.fl.). 1 hane byggde bo Holmaviken, Västerås-Barkarö, 5.5 (Richard Lager). 1 hane byggde ett bo Strömsundet, Västerås-Barkarö, 1-20.6 (Chia Bohlin m.fl.). 1 hane + 1 hona byggde bo Hässlö, Västerås, 2.6 (Martin Green). 1 hane Trådårön, Irsta, 12.5 (Martin Green). 1 ex. Norra Björnö, Västerås, 1.6 (Martin Green). 1 ex. Lövsia, Askövikens, Dingtuna, 9.6 (Martin Green). 1 hane Asköbäcken, Västerås-Barkarö, 1.7

(Per Magnusson, Thomas Pettersson). Denna hanne var en av de som tidigare byggde bo vid Patbacken. En ungfågel samt flera hörda Asköviken vid Harholmen, Rytterne, 31.7 (Martin Green).

Kö: 1 ex. Malmö, Köping, 3.5 (Arne Eklöv). 1 par byggde bo samma lokal 25-28.5 (Per Lindh m.fl.). Hannen i detta par utgjordes av en av hannarna från Barkarövik och honan visade sig vara ringmärkt i Frankrike. Samma hanne visade sig senare under året i Kvismaren, Närke.

Ku: 2 hannar + 1 hona byggde två bon Barkarövik, Kungs-Barkarö, första observationen gjordes 20.3 (Börje Wennersström m.fl.).

Med en häckning utanför Köping samt minst nio hannar, tre honor och ytterligare fyra fåglar, befäster pungmessen sin ställning i rapportområdet. Det första fyndet gjordes i december 1989 (bofynd).

Notkråka *Nucifraga caryocatactes*

Fynd av rasen *N. c. macrorhynchos* (smalnåbbad notkråka):

Su: 1 ex. Högbo, Ramnäs, 22.9 (Sören Larsson)*.

Tidigare endast iakttagen under fyra år, nämligen höstarna 1931, 1968, 1985 och 1987.

Råka *Corvus frugilegus*

Sommarfynd:

Sa: 1 ad. ex. Norrsälbo, Västerfärnebo, 2.6 (Markus Rehnberg). 1 juv. ex. Mälby, Västerfärnebo, 4.7 (Tommy Abrahamsson).
Li: 1 ad. ex. Sjömosjön, Fellingsbro, 31.5 (Thomas Ewerlid m.fl.).

Enstaka sommarfynd görs varje år.

Steglits *Carduelis carduelis*

Häckningar:

Vä: 1 juv. ex. Vasaparken, Västerås, 8.7 (Gunnar Lignell). Flera ad. + minst 10 juv. ex. KVV, Lundby, 27.7-4.8 (Markus Rehnberg).

Ku: 1 par hannen i Kungsör, Kungs-Barkarö (Börje Wennersström).

Ar: 2 par Arboga (Ulif Eriksson).

Snösiska *Carduelis hornemanni* (-, 99, 8)

Vä: Minst 10 ex. Grindtorp, Lundby, 18.3 (Per Magnusson). 1-2 ex. Paradiset, Västerås-Barkarö, 31.3-7.4 (Pentti J. Tatti m.fl.). 1 ad. hanne Gränsta, Lundby, 5.4 (Per Magnusson).

Su: 1 ex. Glåpen, Sura, 31.10 (Ralf Lundmark). 2 ex. Gnien, Ramnäs, 15.12 (Ralf Lundmark).

Kö: 1 ex. Furuvägen, Köping, 11.2 (Arne Eklöv).

Hä: 2 ex. Hällefors 6.2 (Tomas Carlsson). 1 hanne Hammarn, Grythyttan, 6.4 (Gunde Persson, Max Widman).

Ses numera årligen i Västmanland.

Bändelkorsnäbb *Loxia leucoptera* (-, 33, 2)

Vä: 1 ad. hanne Paradiset, Västerås-Barkarö, 29.3-14.4 (Anders Sandström m.fl.). 1 2K hanne Toftsjön, Skultuna, 21.4 (Martin Green).

Arten uppträder årligen i rapportområdet. Observera att Paradiset är samma lokal där en då 2K hanne sågs 12.3-7.5 1989.

Tallbit *Pinicola enucleator*

Vä: 10 ex. Hökbo, Lillhärad, 6.1 (Per Magnusson).

Su: 3 ex. Stingsberget, Ramnäs, 12.1 (Ralf Lundmark). 14 ex. Rövalls mossen, Ramnäs, 19.1 (Ralf Lundmark). 1 ex. Gnien, Ramnäs, 1.3 (Kim Lill).

Li: 1 ex. Hagaberg, Näsby, 23.10 (Jan-Erik Malmstigen).
No: 1 ex. Järnboås 12.11 (Peter Averbölad).

Normal fyndbild.

Litteratur

Alerstam, Th. 1982. *Fågefflyttning*. Signum. Lund.

Andersson, M. 1992. Ejderens *Somateria mollissima* uppträdande i Västmanland. *Fåglar i Västmanland* 23: 31-34.

Andersson, M. & Malmstigen, J.-E. 1992. *Fåglar i Lindesbergs kommun 1991*. Meddelande nr. 10. Frövi Fågelklubb.

Anonym. 1992. *Fåglar i Hällefors kommun 1991*. Stencil.

Larsson, S. 1992. Fågellivet i Surahammars kommun 1991. *Naturklubbnytt* 4(2): 6-24.

Larsson-McCann, S. 1992. 1991 - ett mildt viderår. *Väderochvatten*. SMHI, Norrköping. SOF. 1990. *Sveriges fåglar*. 2:a uppl. Stockholm.

Uhr, L. 1992. Fågelrapport för 1991 - Nora kommun. I: Nora Biologiska Förening. *Årsrapport 1991*: 10-14.

Kompletteringar och rättelser till tidigare årsrapporter

Här medtas endast sådana arter som motsvarande år redovisats med fullständiga fynddata.

[Kanadagås *Branta canadensis minima*]

Su: 1 ex. Lisjöviken, Sura, 24.8 1986 (Sören Larsson)*.

Första fyndet i Västmanland av denna småväxta ras av kanadagås.

Ångshök *Circus pygargus*

Sa: 1 hanne Sätra Brunn, Kila, 20.6 1990 (Sten-Erik Bohlin). 1 juv. ex. Näs, Fläckebo, 25.8 1990 (Ghia och Sten-Erik Bohlin).

Första fyndet i Västmanland.

Sibirisk tundrapipare *Pluvialis fulva*

Lu: 1 1K ex. Højäm, Grängesberg, 26.9 1989 (Bertil Rahm)**.

Rödhalssad snäppa *Calidris ruficollis*

Lu: 1 ad. ex. Hötjärn, Grängesberg, 1.8 1989
(Bertil Rahm)**.

Första fyndet i Västmanland.

Dubbelbeckasin *Gallinago media*

Sk: 1 ex. spel Kallmora, Skinnskatteberg, 10.5
1990 (Roland Waara).

Smalnäbbad simsnäppa *Phalaropus lobatus*

Ar: 1 hona Findlaviken, Arboga, 5.6 1990 (Ulf
Eriksson, Niklas Ingerstedt).

Berguv *Bubo bubo*

Kö: 1 par häckade i Munktorp 1990 (gm Per
Lindh).

Trädläarka *Lullula arborea*

Sk: 1 ex. i grustag V om Snärmossen,

Skinnskatteberg, 4.5 1990 (Roland Waara).

Skäggmes *Panurus biarmicus*

Ar: "Permanent inslag" i Frösshammarsviken
1990 (Ulf Eriksson). 4-5 par + 1 hona samma
lokal 3.6 1990 (Ulf Eriksson, Niklas
Ingerstedt). 6 ex. Gålsjön, Arboga, 30.9 1990
(Ulf Eriksson).

Tallbit *Pinicola enucleator*

Vä: flera ex. Svanå, Haraker, 21.1 1990 (Tomas
Eriksson).

Thomas Pettersson, Härnevigatan 3 A,
723 41 Västerås

Mats Andersson, Hagabergsliden 4,
711 31 Lindsberg

Karl-Gunnar Källebrink, Dragmansbo 1228,
190 70 Fjärdhundra

Tommy Lennartsson, Stiernhielmsgatan 15 A,
753 33 Uppsala

Jan-Erik Malmstigen, Skomakargatan 6,
710 40 Frövi

Roland Thuvander, Pl 3319 Älvhyttan,
713 92 Gyttorp

Proffs Repro

Din samarbetspartner
för kvalificerat
repro-arbete.

Tel. 021-30 01 35